

7. REDNA KONFERENCA
DRUŠTVA KRAJINSKIH ARHITEKTOV SLOVENIJE

pod pokroviteljstvom
MINISTRSTVA ZA OKOLJE IN PROSTOR,
URADA RS ZA PROSTORSKO PLANIRANJE
in
MESTNE OBČINE LJUBLJANA

NARAVA V MESTU

MED
NAČRTOVANIM
IN
SPONTANIM

Ljubljana
Hotel Austrotel
12. in 13. oktober 2000

NARAVA V MESTU

MED NAČRTOVANIM IN SPONTANIM

zbornik
7. redne konference
Društva krajinskih arhitektov Slovenije

Ljubljana, oktober 2000

izdalo **DRUŠTVO KRAJINSKIH ARHITEKTOV SLOVENIJE**

organizacijski odbor
Blanka Bartol
mag. Aleš Bizjak
doc. dr. Davor Gazvoda
Jelena Hladnik
mag. Jelka Hudoklin
Karla Jankovič
mag. Alenka Kolšek
Suzana Korun
Barbara Mlakar
Rado Romih
mag. Maja Simoneti
mag. Ina Šuklje
Maja Vodnik

zbornik uredili in oblikovali
Darja Matjašec
Polona Marinček
mag. Maja Simoneti

pokrovitelj
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR
URAD RS ZA PROSTORSKO PLANIRANJE
in
MESTNA OBČINA LJUBLJANA

zbornik je izšel v nakladi 250 izvodov, oktober 2000

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

711.4:712.25(063)

DRUŠTVO krajinskih arhitektov Slovenije. Redna konferenca (7 ; 2000 ; Ljubljana)

Narava v mestu : med načrtovanim in spontanim : zbornik 7. redne konference Društva krajinskih arhitektov Slovenije, Ljubljana, oktober 2000 / (uredili Darja Matjašec, Polona Marinček, Maja Simoneti). - Ljubljana : Društvo krajinskih arhitektov Slovenije, 2000

ISBN 961-90868-0-5

1. Gl. stv. nasl. 2. Matjašec, Darja
109344000

PREDGOVOR

mag. Maja Simoneti

Narava je bila in ostaja del mesta. Najsi bo njena prisotnost načrtovana ali spontana, posledica zavestnih odločitev ali zgolj razvoja na določeni lokaciji, nenehna rast mest narave ni izrinila iz urbanega tkiva. Narava je v mestih prisotna v različnih oblikah mestnega zelenja: mestnih parkih, drevoredih, zgodovinskih vrtovih, zelenicah, pa tudi vrtičkih in vrtovih na strešnih terasah. Narava so pionirske in specialistične rastlinske in živalske vrste, ki kljubujejo v pogojih grajenega okolja in kar je najpomembnejše, narava je tudi človek. Prav zato je kljub značilni sili procesov rasti in obnavljanja uveljavitev narave v nadzorovanih mestnih krajinah v prvi vrsti odvisna od človekovega odnosa do narave.

Razvojna povezanost človeka z naravo se ohranja v njegovi potrebi po stiku z naravo. Ta potreba je skrajno neoprijemljiva in se zadovoljuje izrazito individualno. V javnomnenjskih raziskavah so najbolje sprejeta območja varne, predvidljive narave, torej urejeno mestno zelenje. Oblikovane mestne krajine, še zlasti mestne zelene površine kot celota ali pa s svojimi posameznimi krajinskimi prvini, v urbanem prostoru delujejo kot okolje za zadovoljevanje človekove potrebe po stiku z naravo. Znotraj teh prostorov pa mestni prebivalci nenehno iščejo nove, še bolj neposredne stike z naravo, ki jih morajo skladno s poudarjanjem strpnosti in razumevanja drugačnosti upoštevati tako mestni politiki kot načrtovalci.

Mestne krajine kot zaključeni prostorski sklopi, pa tudi posamezne krajinske prvine, so se v razvoju izkazale kot pomembne strukturne prvine mestnega prostora s funkcijami oblikovanja in členjenja ter kot nosilci identitete in kvalitete bivalnega okolja. Različne funkcije, ki se odvijajo v mestnem odprtem prostoru, ne glede na stopnjo naravnosti in prisotnosti naravnih prvin v njem, so bile dodaten močan razlog, da se je v urbanističnem načrtovanju nedvoumno uveljavilo prepričanje o nujnosti dolgoročnega načrtovanja mestne krajine. S tem, ko so v zadnjih letih v urbanistično teorijo in prakso načrtovanja mestne krajine začela vstopati še spoznanja iz ekologije, je mestna krajina

dobila še bolj prepoznavno vlogo narave v mestu, njeno načrtovanje pa je postala ena od ključnih nalog sodobnega urbanizma.

Veliko slovenskih mest je po tujih zgledih zastavilo načrtovanje sistema zelenih površin in opredelilo mestno krajino kot neizbežno vsebino celovitega urejanja mesta. Pri tem je narava, prvinska ali oblikovana, povezala v sistem ekoloških in socialnih načel tako zadovoljevanje človekovih potreb, kot zagotavljanje delovanja naravnih sistemov. Spremenil in izboljšal se je proces urbanističnega načrtovanja, kakovostnejši mestni prostor, obogaten z novimi prvini mestnega zelenja, pa je posledično pomenil tudi rast cen mestnih zemljišč.

Proces uveljavljanja avtonomije mestne krajine, mestnih zelenih površin, drevoredov, vodotokov, zelenic, parkov, vrtičkov in drugih prvin mestnega odprtega prostora, ki je nujen pogoj za sodelovanje in enakovredno vlogo mestnih krajin v urbanističnem načrtovanju, še ni končan. Vprašanjem o pomenu narave za človeka, o potrebah, ki se zadovoljujejo v določenih pogojih in o vlogi pri oblikovanju in členjenju mestnega prostora se pridružujejo vedno nova. Javnomenjska prepoznavna pomena narave je nezadostna za uravnavanje prostorskega razvoja. Hkrati ko je načrtovanje mestne krajine v javnem interesu in dolgoročna planska sestavina, je v vsakodnevni praksi prostorskega urejanja prepogosto brez ustreznega zastopnika podrejeno posameznim razvojnim interesom in nezaveščenim investitorjem. Da bi mestne krajine v mestu zaživele v okviru zelenega sistema in opravljale pripisane jim funkcije, moramo načrtovalci posedovati čim več zelo različnih znanj s področja prepoznavanja njihovih osnovnih značilnosti in sposobnosti. Še več. Zelo pomembno je, da ta znanja z nami deli kar najširši krog meščanov, članov mestne uprave, drugih prosto-rskih načrtovalcev in nosilcev razvoja. Letošnje srečanje je nastajalo prav v upanju, da bodo posamezni pogledi na vlogo in pomen narave v mestu prispevali tudi k skupni skrbi za njeno ohranjanje in razvoj.

	<i>mag. Maja Simoneti</i> PREDGOVOR	VSEBINA
	prof. Catharine Ward Thompson WHAT IS NATURAL ABOUT A CITY? AN EXPLORATION OF PRECISE PLANS, FUZZY FRAMEWORKS AND LOOSE-FIT LANDSCAPES	1
	prof.dr. Marko Polič IZKUŠNJA NARAVE V MESTU	9
	doc.dr. Drago Kos NARAVA V MESTU: NOSTALGIJA IN PRAGMATIZEM	15
	dr. Boris Kryštufek NARAVNI SISTEMI V "NENARAVNEM" OKOLJU - EKOSISTEMI V URBANEM SVETU	19
	prof.dr. Ivan Marušič MESTO IN NARAVA - GOTOVOST IN NEGOTOVOST	25
	prof. Dipl.-Ing. Reinhard Grebe DEVELOPMENT OF LANDSCAPE PLANNING IN GERMANY BETWEEN 1950 AND 2000	31
	Jelena Hladnik NARAVA V MESTU KOT ELEMENT PROSTORSKEGA PLANA	39
	doc.dr. Davor Gazvoda POJEM NARAVNEGA V OBLIKOVANI MESTNI KRAJINI	45
	mag. Ina Šuklje Erjavec NARAVA V MESTU ALI MESTO V NARAVI MED ODNOSOM IN NAČRTOVANJEM	56
	mag. Alenka Kolšek MESTNO ZELENJE KOT KULTURNA DEDIŠČINA	61
	Barbara Goličnik PODOBA NARAVE V MESTU	66
	izr.prof.dr. Matjaž Mikoš, Iztok Kavčič VODOTOKI KOT DEL NARAVNE KRAJINE V URBANEM PROSTORU	72
	79	mag. Marta Vahtar KAMNIŠKA BISTRICA

		KOT REKREACIJSKA OS REGIJE?
<i>PANELNE PREDSTAVITVE</i>	84	doc.dr. Ana Kučan ZELENI SISTEM - ZAMISEL IN PRAKSA
	87	mag. Jelka Hudoklin ŠKOCJANSKI ZATOK - NARAVNI REZERVAT V MESTU
	93	Aleš Koprivšek OKOLJEVARSTVENA PRESOJA URBANISTIČNEGA NAČRTA KOT INSTRUMENT ZAŠČITE NARAVE V MESTU
	98	Primož Ilešič EKONOMSKO VREDNOTENJE VPLIVOV LINIJSKIH INFRASTRUKTURNIH POSEGOV NA SOCIALNE FUNKCIJE PRIMESTNIH GOZDOV
	102	Greta Jagodič NEKATERI VIDIKI ZARAŠČANJA V MESTU - POJAV ALERGIJSKIH BOLEZNI
	108	dr. Ciril Krušnik TEZE ZA PREDAVANJE NA LJUBLJANICI
	111	dr. Janez Pirnat RAZVOJ URBANEGA GOZDARSTVA V SLOVENIJI